

VOIERUL ȘI VEI PUTEA

PR. ANU — CAPITALA	LEI N.	DISTRICTE	LEI N.
PR. ANU — CAPITALA	48		58
PR. SEBE LUNI	24		29
PR. TREI LUNI	12		15
PR. UA LUNA	5		6

UNO REEMPLARU 24 BANI
 PENTRU PAIS PR. TRIMESTRU PR. 20.
 PENTRU AUSTRIA . . . . . FIOR. 10 VAL. AUST.

ROMANULU

Articolele trimise și nepublicate se vor arde. — Redactorul răspundător Eugeniu Carada.

LUMINEZA TE SI VEI FI

PENTRU ABONAMENTE, ANUNȚIURI ȘI RECLAME A
 SE ADRESA ÎN BUCUREȘTI, LA ADMINISTRAȚIUNEA
 ZIARULUI
 ÎN DISTRICTUL LA CORRESPONDENȚII DIARULUI ȘI
 PRIN POSTA. — LA PAROLA D. DARRAS-HALLEGRAIN
 NŎR DE L'ANCIENNE G. MEDIE NO. 5.
 ANUNȚIURILE
 LINIA DE 30 LITERE . . . . . 40 BANI
 INSERTIUNI ȘI RECLAME, LINIA . . . . . 2 LEI NOU

SOCIETATEA PENTRU ÎNVĂȚATURA POPO- RULUI ROMANU.

Duminică 25 Augustu la orele 12 din zi
 sunt invitați dd. Membrii ai Comitetului so-
 cietății și dd. Profesori școlilor de Adulți
 a se întruni spre regularea programelor uo-
 lui an școlar.

Intrunirea va fi la localul onor. socie-
 tății de arme, gimnastică și daro la semn.
 Vice-Președinte, V. A. Urechidă.

București 23 Augustu. 4 Răspuns

Organele opoziției cer în unire o lege
 pentru responsabilitatea Ministrilor. Terra,
 după ce cere cu cea mai mare sete și într-un
 articol de două coloane u asemene lege, dice
 apoi că pentru ca s'o aibă nu se mai adre-
 sează la guvernul care nu voiesce să presinte
 Camerei, precum îl îndatorază Constitu-
 țiunea, ci „inteligentel și valorosei minorități.”
 Constituțiunea, dice Terra deputaților mi-
 norității, vacordă dreptul de inițiativă. Usați
 de densul. Depune-ți cât mai iute pe biu-
 roul Camerei un proiect de lege pentru
 responsabilitatea ministrilor. Națiunea intrăgă
 vă va aproba și majoritatea Adunării, îm-
 preună cu guvernul, vor fi nevoiți se plece
 capul. Numai astă-fel țera va fi asi-
 curată.

Ce muncă, ce declamațiuni! Și tote aceste
 pentru ce? Ca sarate, în această aculare ca n
 tote, orbia pasiunii și lipsa totală de materă
 d'aculare. Ca sarate, uadată mai mult, că
 guvernul aptuale nu va putea fi silit de
 nimene se-și plece capul, căci își indepli-
 nesce cu sumpătate datoriele, că țera nare
 nevoie se fiă asigurată de cătră fracți-
 onile opoziției, căci guvernul i-a dat și i
 dă neconținut tote asicurarile. Și n adevăr,
 cine nu scia, afară de fracțiunile opoziției,
 că legea ce o cer acum, și numai acum
 cu atata sete, sunt multe, forte multe luni
 de când guvernul aptuale a depus-o pe
 biuroul Adunării, și că dacă nu sa și vo-
 tat, causa este pedicele ce fracțiunile opo-
 ziiții au adus neconținut în lucrările A-
 dunării

In ori-ce casu, guvernul aptuale a pre-
 sintat Adunării de multu încă această lege
 și prin urmare aceste aculari, cași tote cele-
 lalte se întorc în contra celor cari le faci.
 Acei cari au cilitu calomnia anti-naționale
 și criminale, din tote puncturile de vedere,
 publicată de foile austro-magiare, după co-
 rrespondințe din țera, și reprodușă și sus-
 ținută de ziarul Terra, au înțelesu scopul
 pentru care aceste organe publică neconținut
 totu felulu de calomnia, fiă și cele mai a-
 surde cași cele mai infame. Ca se nlegeam
 însă tot, și din ce în ce mai bine, ca aceste ca-
 lomie sunt u sistemă întrebunțată pretu-
 tindine de cătră aginții politice austro-ma-
 giare, se reproducem aci un pasagiu din
 „Correspondința Italiană, din Florenza,”
 organu oficiosu al guvernului italianu:

„In dimineața de 23 Augustu, într-u uia
 poporată da Florenței, poliția a luat un
 placard pe care era scrisu că generariulu
 Lamarmora plecase la Paris că ambasadorele
 Prusiei era se rupă relațiunile cu guvernul
 italianu, c'acestui din urmă trada causa po-
 porului și c'acesta trebuie se se păzescă.
 Alvert! era cuvântulu din urmă al acestui
 placard ridicule.

„Sa pusu frosce întrebarea, care era sco-
 pulu acestei încercări atât de asurde? Au-
 torii acestui așiu puteau ore spera într-un
 modu raționabil a amgi publiculu publi-
 cându nerușinata lor minciună?”

Acu correspondința italiană spune că po-
 porulu nu da credare unor asemenea unel-
 tiri, șapoi urmază:

„Amu veștulu uă foie serioșă primindu în
 colonele se le uă correspondință de la Wiena
 cu tonu oficiosu și n care se dicea:

„Baronulu de Beust plecase de la Gas-
 teln unde ambasadorele Francei la Berlin,
 D. Benedetti, motose se ntrebe pe cance-

„Iariulu imperiului, dacă Austria era în sine
 „gata, adăgându că ia Berlin erau totu
 „atât de gata cât puteau fi și la Paris.
 „Unu faptu care pare acumu sicuru, cu tote
 „că multe aparinți sunt contrarie, este în-
 „selegerea dintre Francia, Italia și Aus-
 „tria în vederea unu rebelu contra Pru-
 „siei, rebelu care cu mare anevoință pote
 „fi înlăturat, daru care din zi în zi devine
 „mai nelăturabilu.”

Correspondința italiană adagă:

„Tonulu cu care aceste sciri sunt rela-
 tate este mai pucinu infaticu decât acela
 alu așiuului despre care vorbisem mai sus;
 credem însă casemeni scrieri trebuie se pro-
 ducă totu deuna asupra persoanelor de bunu
 simțu, unu singuru șacelu-ași efect. Totu
 ce remane acumu este da descurca ade-
 veratele intențiuni ale autorilor uor
 asemenea publicări, daru suntem pre-
 discreți pentru a voi se împingem atât
 de departe cercetările nostre.”

Câtu despre noi n'avem trebuință se împin-
 gem mai departe cercetările nostre despre
 scopulu ce urmăresce opozițiunea în Romă-
 nia, căci organele ei sunt atât de orbite
 în câtu îl arată pe totu ziua și din ce în
 ce mai invederat. Șapoi cea-a ce nu mă-
 turescu aceste organe în limba română nu ni
 spun ore lămuritu în limba austro-maghiară?

Ziarulu din Wiena La Presse a publi-
 cat unu nou-articul supu titulu Bulgaria și
 Moldo-Valachia, din care este de interesu
 pentru Romani se aibă cunoștință de urmă-
 toriale linie, ce le reproducem după co-
 rrespondința austriacă, 29 Augustu.

„De cându Mithad-Pașia sa reîntorsu în
 Constantinople și nu se mai simple da dreptu
 mână sea cea grea, insurginții bulgari
 au redicatu din nou capulu. Bandle venite
 luna trecută din Valachia 1) cari, după ra-
 porturile turcesci, au fostu pe deplinu dis-
 truse, sarată din nou în Balean, 2) unde
 au găsit ajutoru de omeni șau primitu bani
 și arme de la comitatele stabilite în parlea
 română a Dunării. Mai de-ună-qi fură în
 putere da merge contra soldaților Sultanu
 și nainta pină în Macedonia. Acestă
 mișcare însă nu presintă pote mai multu
 periclu de câtu cele precedinți, căci le lip-
 sesce concursulu poporațiunii șalu pacinici-
 lor sătiani; asemenea și negociatori Bul-
 gariei nu resimptu cea mai mică dorință da-și
 pune în periclu linistea, averea și viața lor
 pentru întreprindere care, chiar în casu
 de isbândă nu le-ar oferi de câtu îndoiosulu
 folosu alu unei autonomice locale. Este însă
 unu faptu a căru însemnătate nu pote fi
 necunoscutu; acestu faptu este captuala res-
 cularu sa propagatu pină la porțile capi-
 talu, și va da nascere unei tâlhărie politi-
 ce asomene cu protina insurecțiune a Cre-
 tei. Acestă tâlhărie, întretinută de partide
 și prin bani străini, va arunca țera într-u
 neconțință turburare; guvernulu va fi opritu
 în proiectele se le de reforme; va fi silitu
 s'alerge la regimel militar, la mesore es-
 cepționale, și în sfârșitu, se va presinta ne-
 voia pentru dinsulu da întrebunța că-
 tră Moldo-Valachi, vasali se, mesur
 represive ce era se le întrebunțeze în con-
 tra Greciei, care a jucat în insurecțiunea
 Cretei acela-și rol ce-lu joca Moldo-Valachia
 în Bulgaria, dacă Turcia nu sar fi opritu
 prin condescendență cătră puterile garanți.

„Dacă Porta otomană va voi se pue ca-
 petu tâlhăriei bulgare, tâindu-i în România
 mijlocele ei de hrănire, Românii sunt o-
 țării a respinge cu armele în mână acestă
 intervenire, avendu convingerea că guvernul
 rusu va veni în ajutorulu complicilor sei,
 și armata sea va troce Prutul totu atât
 1) Se scie că tote acele bande periculoșe se
 compunau de 150 de indiviți.
 (Nota Red. Român.)
 2) După ce au fostu distruse, ele sarată din
 nou. Ecă acumu d. Brătianu acustă că are di-
 blecta da reînvia și morți ca se potă servi mai
 bine pe Rusia.
 (Nota Red. Român.)

de iute câtu-va trebuî divizionilor Sultanu-
 lui a trece Dunărea.”

„Aci este periculu ce pote presinta in-
 surecțiunea bulgară. Trebuie ca Turcia aci
 ca și în Creta, se stea în linisce ca matoră
 a unei neconținente aglări întretinute în a-
 nima provinciilor velle europene de către
 omeni de Statu ai Romăniei, prin tâlhări
 salariati de Rusia și conduși de oficiali ruși,
 șa unei agitări care pune în ordine șilei
 cesiunea bulgară alătura cu cea cretană,
 seii, de va căuta a pedepsi pe instigatori
 acestor nedemne uneliri, ea este în periclu
 da face se ținescă cesiunea Oriintelului cu
 tote conștiințele ei. Diplomația turcescă a
 aretat neconșcință în insurecțiunea cretană,
 a sciutu atât de pucinu se face se triumfe
 înririunea sea asupra guvernulu grecu, în
 câtu nu trebuie saștepte cine-va mare lucru
 de cea-a ce va face în privința Moldo-Vala-
 chiei, și totu ce se mai pote spera este ca
 lucrurile se ie în Bucureși uă formă mai
 bună.”

Acelea-și aculari asurde, șacolea-și calom-
 niei infame și contra dicetore în presa austro-
 maghiară ca și în presa opoziției daci;
 în Terra ca și în Pressa din Wiena acela-și
 scopu se urmăresce, dorința unei invasiuni
 și mândinerea națiunii române în vechia ei
 slăbiciune. Dacea-a și vedurăm mai alaltă-
 ieri ziariele opoziției daci protestându forte
 că guvernulu a chiamat supu arme 6000
 omeni și mai ieri protestându și mai tare
 contra guvernulu care se silesce a aduce în
 țera arme noue și destule pentru apărarea
 neutralității nostre. In această privință, fiindu
 că Românii de la Terra au acularit atât
 de tare guvernulu pentru armele cele noue
 ce-le-a adus din fabricele Prusiei prin frun-
 tariel Rusiei, se punem aci câte-va linie
 scrisse de străinii de la ziarulu Etoile d'O-
 rient, (23 August.)

„Guvernulu Român n'avea elu ore dreptulu
 da-și procura pentru armat puscă după noulu
 modelu? Și dacă le-a cumpărat în Prusia,
 n'a făcutu-o ore pentru că unele țere au pus
 pucina bană-voiuță da-i vinde? Și cându Au-
 stria îi face greutăți, chiaru pentru armele
 ce sa datu a se preface în Wiena, nu este
 naturale a se lua d'astă dată uă altă frun-
 tarie de câtu a ei?”

„Daru la ce sunt destinate aceste arme,
 și contra cui se voru întrebunța ele? Ecă
 ce unel foie întrebă, prefecându-se spăimîn-
 tate. Contra cui? Contra cotropitolulu, și
 de unde ar veni elu, de la Nord se de la
 miază-qi, de la Occidentu se de la Oriente.
 Armata Română este mică, dar este totu-
 deuna viteșu celu care combate pentru pa-
 tria sea. Șapoi principele Carol a fostu cres-
 cutu la bună școlă: Elu nu se va face, ca
 Osopdrii, tobarulu invasiunii; elu se va bate,
 cu densulu poporulu și armata.”

Se se compare cuvintele străinilor de la
 Etoile d'Orient cu cuvintele Românilor de
 la ziariele opoziției și se va vedea unde
 este nu numai intelligența daru însu-și pa-
 triotismulu și românismulu.

Vorbindu de arme, suntemu firesce con-
 duși la temerile de rebelu ce bantue aji
 Europa, și d'acea-voiu închiia revista nos-
 tră cu următoarele linie din revista Independin-
 dinței Belgie de la 30 August:

„După articlii contra-dicetori ai ziarilor
 le Pays și le Constitutionnel, se vede că
 pin'acumu guvernulu franceu nu sa otăritu
 în alegerea sea și că se pregătesce pentru
 ori-ce eventualitate. Cesiunea ajianciloru va
 juca unu mare rol în otărșile se. Negre-
 șitu că n'vedere alianțeloru ce sar putea
 constitui s'au făcutu încercări a se pune în
 circulațiune scirea unei curende întredoreri
 între Soveranii Francei șai Rusiei. Cea-a ce
 are mai multă valoare în această privință, este
 unu articlu alu ziarulu rusu Golas, care,
 cu ocaziunea întredoreri de la Schwalbach,
 între Imperatoarele Rusiloru și Regele Prusiei,
 discută alianțel ce ar putea face Prusia și
 s'ospinge cu vicioșe ideia unu tratat care

ar îndatora pe Rusia a face causă comună
 cu vecina ei pentru apărarea pozițiunii ce
 această putere a luat în Germania, și chiaru
 pentru a o pri pe Francia da se întinde pină
 la Rhin.”

CREDITULU ȘI BĂNCILE

Pucine din ziariele politice cari
 sa au urmatu de cătră-va ani, au fostu
 politice în adeveratulu sensu alu cu-
 ventulu; pucine au urmatu calea
 politice sincere. Astădi chiaru parte
 din organele de publicitate urmă-
 rescu aceea-ași politică personale, care
 din inefericire a adus atata ferbere
 și nesicuranță în spirite. Esprimăm
 unu simțimentu mai unanimu alu
 țerei dicendu că, în timpulu de fi-
 cială supu unu guvern adeveratu
 constituționale, supu unu ministeru
 care represintă majoritatea, se u mai
 bine totă partita liberala a țerei,
 condus de principiile cele mai pro-
 gresiste și mai salutari, bucurân-
 du-se de încrederea Capulu Statu-
 lui care are amorea publică, dator
 ori căru ziaru și în parte a fi-
 căru publicist care doresce a fi fo-
 latoru, este de a face adeverata
 politică, politica numită economică.
 Propagarea principiilor ce pot
 forma baza unei bune organizațiunii
 sociale; indicarea și dezvoltarea re-
 guleloru recunoscut astădi în sciință
 ca mijlocu puternicu pentru prosperi-
 tatea și înavușirea națiuniloru,
 ca putendu forma buna stare ma-
 teriale și morale a poporulu, și
 crearea instituțiuniloru de uă ade-
 verată bine-facere pentru întrega o-
 menire, ecă obiectulu unei adev-
 erate politice, ecă cumu înfelegem
 misiunea unu publicist.

Țera noastră, eminaminte agricolă,
 presintându unu vastu terămu de
 cultură avutu și abundințe în sucru
 nutritore, ne oferă principalulu ele-
 mentu alu produceri, alu înavu-
 șirei. Poporațiunea agricolă, vigoșă
 și dibace, c'unu bunu simțu na-
 turalu, presintă alu duouilea ele-
 mentu alu produceri care este
 munca. Ne mai trebuie încă unu
 elementu ca se compunem trini-
 tatea mântuitoare, trinitate care ne
 pote singur conduce la satisfacerea
 trebuințelor nostre. Acestu alu trei-
 lea elementu alu produceri este
 capitalulu. Elementulu acesta ne lip-
 sesce și lipsa lu este destulu de
 simțită, căci agricultura, industria
 și comerçulu nostru sunt prea pu-
 cinu dezvoltate.

Puterea producătoare a unei națiuni
 și mijlocele de îmbunătățire mate-
 riale, principii ale tuturor celor-
 lalte perfecționări, este proporțio-
 nale cu capitalele ce această națiune
 posedă și întrebunțeză. Lipsa de
 capitale, se u mai bine lipsa institu-
 tiuniloru de credit, face ca agricul-
 tura, industria și comerçulu nostru
 se fiă înapoiate, și această înapoiate
 este nu numai în paguba interese-
 loru nostre personali, daru încă spre
 periculu esistenței nostre politice.

Se nu ne facem iluzini asupra
 unei stări de lucruri esepționale,
 provenită dintr-uă secetă care a is-
 bitu ore carl părți ale Europei a-
 nul trecut, cea-a ce a făcutu a se
 mișca escepționalmente esportulu
 granelor nostre, se căutam starea
 normale a lucruriloru, pe care n'a-
 vem trebuință a o demunstra, căci
 este departe de a fi satisfăcătoare.

Apoi pozițiunea țerei nostre ca Statu
 autonomu nu trebuie se ne adormă
 Dacea evenimentele ne-au favorisatu,
 daca aspirările de la 1848 sa u
 realizatu, uă îndouită îngrijire ne
 trebuie ca se scim menține liber-
 tățile și independința de cari ne
 bucurăm astădi. Suntemu slăbiți
 de relele trecutulu și ca se pu-
 temu lupta contra celor ce voiescu
 a împieta asupra drepturiloru nos-
 tre, contra celor ce se uită la noi
 ca cumu ar voi se ne înghiță, cată
 se ne întărim. Fără avuție nu ne
 putem întări, și ca se fim avuși
 trebuie se producem multu. Pro-
 ducerea însă la noi d'isărăm că
 este împedicată din lipsa capitale-
 loru se u mai bine din lipsa insti-
 tuțiuniloru de credit. Se vedem
 daru ce este acestu capitalu de care
 dicem că avem lipsă?

Fără a insiste asupra opiniuniloru
 divergente ce esistu între marit econ-
 omistu asupra definiției capitalu-
 lui ca cesiune de nomenclatură,
 dicem după J. B. Say și Mac-
 Culloch că capitalulu este simpla
 acumulare a produselor; se u da-
 pă Rossi, Adam Schimth și Mal-
 tus, că capitalulu este unu produsu
 economisitu și destinatu unei noue
 produceri. Din amândou aceste de-
 finițiuni, vedem că capitalulu este
 rezultatulu economiei se u esce-
 dintelul produceri asupra consu-
 mării. Ore poporațiunea țerei nos-
 tre consumă totu atât câtu pro-
 duce? Nu, căci ar fi uă erore fla-
 grantă stărund în a dice că ca-
 pitele la noi nu esistu, că ele lip-
 sescu cu totul. La noi ca și în
 mai tote părțile lunel, se acumu-
 lează produsele, se capitalizează, daru
 în cea-a ce diferim de cele-lalte
 țeri civilizate este, că aceste pro-
 duse acumulate, aceste capitale re-
 măn în mare parte stătătoare, astă-
 felu în câtu, nefăcându-se avansuri
 nu se ajută munca în lucrarea pro-
 ducerii, și acele capitalu rămân
 privity ca cumu n'ar esistu, ca cumu
 ar lipsi.

Astă stare de lucruri, aprupe con-
 formă unei epoce în care instabili-
 tatea făcea anevioșă viața umană,
 urmază se înceteze astă-qi, ne-mai
 avendu cuvântulu de a fi; și prin
 ingeniosulu mijlocu alu creditulu,
 se profităm de nemărginitele avan-
 tage ce ni se presintă. Se vedem
 daru ce este creditulu.

Creditulu face a se transmite ca-
 pitalele din mâna acelora cari le po-
 sedu și nu voiescu a le face se va-
 loreze ei însiși, în mâna acelora ce
 sunt dispuși a le întrebunța; cu-
 alte cuvinte, cei ce posedu capita-
 lulu consimtu a face avansuri din
 aceste capitale acelor cari le ceru
 a le fi împrumutate, supu promi-
 siunea unei rambursări viitoare. Prin
 acestu prefiosu mijlocu Englitera
 a ajuns astă-qi a avea cea mai
 mare preponderință în Europa și a
 se bucura de cea mai întinsă prosperi-
 tate. Printrinsulu Scoția, cea
 țera sterilă, putu se înfloriscă de
 uă-dată cu totă resistența unu pă-
 mentu ingratu și cu tote esigințele
 încurcate ale unei legislațiuni pâr-
 tenitoare, care nu era făcută de d'ensa
 nici pentru densa. Printrinsulu încă
 America formă uă lume noue, re-
 dicându-se la uă splendore comercială
 pe care nici chiaru țerele de multu
 timpu înforitoare n'a atinsu.

Creditulu ni se presintă supu
 dou naturi diferite: creditu realu și
 creditu personalu. Creditulu realu

este acordat în fața unui gagiu (ama-
petu) sau ipotecă, în fața unei ga-
ranții reale ce bunurile creditului
prezintă. Creditul personal este le-
gat de persoana creditului; elu atâr-
de buna opinie ce creditorul are
despre creditul său; elu est e-
fectul în vedere ce inspiră prin di-
bacia; muncă și probitate celu ce
se împrumută. Când creditul per-
sonal se face de la comerciantel
comerciantel, elu ie numirea de cre-
ditu comercialu.

Prin mijlocul creditului realu
sau personalu uă multime de par-
ticulari cari de și posedu capitale,
dar prin ocupațiunea lor, prin lipsa
de cunostințe și de dibacia neces-
arie, nu le potu întrebuița, facu se
producă aceste capitale cari ar fi
remaiș marte sau ar fi fostu resi-
pitu în lucrari neproducătoare; prin
mijlocul creditului aceste categorii
de capitale suntu împrumutate cu
interesu agriculturii, industriei și co-
merciului, suntu consacrate la pro-
ducere și dau de lucru la uă ne-
mărginită varietate de producători.
Prin creditu se pote trage celu mai
mare folosu în interesul producerii
de tote capacitățile agricole și in-
dustrial ce existu într-uă țera.

Astă-felu cu tote că creditulu nu
îmulțesce capitalele unei țere, aduce
însă uă activitate mai mare, uă viețu
mai energicu în producere. In-
crederea ca basă a creditului (di-
cerea creditu vine de la credere, a
se crede) luându uă mare esten-
siune, procură producerii piță și
cele mai mici fracțiuni de capitale,
pina la cele mai mici economii ce
să-care face. Creditulu dar stimulu
economia și o fecundeză nu numai
în profitulu celu ce o face, daru
âncă și alu societății întregi. Ațoi
stimulându economia, favorisă des-
voltarea obiceiurilor de ordine și
de prevedere, efecte morali prin es-
celință.

Cătu pentru creditulu acordatu de
comercianții consumatorilor D. John
Stuart Mill dice că „acestu creditu
uă ajută nimicu producerii ei din
contra și micșoreză puterile. Pune
pentru unu timpu capitalulu celoru
ce lucreză în serviciulu celoru ce
nu lucreză, eru nu capitalulu ace-
stora în serviciulu celoru ce lucreză.
Dacă de exemplu Petru comerciantel
furnisază pe Ion proprietaru sau ren-
tieru și i acordă unu creditu de cinc
ani, totă porțiunea capitalulu lui
Petru care reprezintă furniturile fă-
cute, stău cinc ani neproducătoare.
Dacă furniturile ar fi fostu făcute
în numerătoare, suma ce ele repre-
sintă ar fi pututu fi cheltuite și re-
produse de mai multe ori în acestu
periodu de cinc ani. Dacă Ion plă-
tesce la termen, Petru este perso-
nalemente indemnizat, căel a ven-
dutu mărfurile cu unu prețu mai
redicatu, daru nu e nici uă indem-
nitate pentru clasele laborioase cari
suferă de acestă deturnare timpur-
arie sau durabile, care împiedică
capitalulu de a fi întrebuițatu în
lucrari producătoare. Sistemul de ven-
dare pe creditu consumatorilor e
păgubitoru chiaru pentru acestia,
căci cumpără lucrurile mai scumpe
și suntu mai puțin bine serviți;
atrași de înlesnirea ce li se oferă,
se lasă adesea atrage în chieluelt
mai mari de cătu mijlocele le per-
mitu, și adesea cadu într-uă situa-
țiune deplorabilă, care totu-deuna
fără dreptu cuvânt se impută lusulu.

Operațiunile creditului se facu prin
ajutoralul obligațiunilor ce credi-
tatu suferie și prin care se in-
datorază către creditoru a plăti la
termenul său la prezentare valorea
primită în numerariu sau marfă.
Titlurile acestor obligațiunilor pentru
creditulu personale suntu: 1. Bile-
tele la ordine, sau obligațiunil sup-

scrise de unu debitoru creditorulu
său, a căroră proprietate acestu din
urmu o pote transmite unu alu
treilea prin simpla formalitate a în-
dosăret, care se repetă la fiă ce ce-
siune nouă. 2. Polițele sau ordne,
date de unu creditoru debitorulu
său, locuitoru în altu orașu, de a
plăti uă sumă determinată la uă di-
ficsă, în mâna unei persoane numite
în poliță, și care asemenea pote a fi
transmise proprietatea prin îndosare.
Acestu efectu comercialu are dreptu
scopu a economisi chielueltel și
risiculu transportulu monetei de la
unu locu la altulu. 3. Biletele a vi-
sta și la purtătoru, sau biletele de
bancă, platibile la prezentare, acele
ce se prezintă la bancă. 4. Șeculu
sau mandatulu de bancă, pucinu
întrebuițatu în Europa, prin care
comercianții industriali sau chiaru
particularii înlătură sarcina de a fi-
nea la densu sume mari de bani,
și permite bancilor, a înlocui cea
mai mare parte din plățile lor în
numerariu sau bilete de bancă, prin
simple virimente de comptu. Mai
putem cite âncă, ca creditu realu
mobiliaru următoarele titluri: 1. Re-
cunoștințele sau înscrisurile mun-
telu de pietate; 2. Warantele sau
certIFICATELE de depozitu ale unor
mărfuri dintr-unu magazin publicu,
cari Warante servesc a vinde de
mai multe ori aceste mărfuri, fără
a le strămuta, transmitendu proprie-
tatea lor prin simpla îndosare; sau
a împrumuta unu capitolu de uă
valore inferioară acelor mărfuri, pina
se se îgăsescă uă bună ocaziune,
spre a le vinde; 3. Obligațiunile Sta-
tulu; 4. Acțiunile personale sau la
purtătoru ale diferitelor întreprin-
deri comerciale; 5. Garanțiile trans-
misibile ale creditulu imobiliaru con-
stând în bilete de gagiu, prin caru unu
proprietaru se împrumută ipotecându
un fundu fără ca împrumutătorulu
se albă trebuința a astepta pentru
a obține restituirea capitalulu său,
ca produsele acumulate ale pămên-
tulu se îli fi konstutuitu. Tote
aceste titluri sau efecte comerciale nu
împinescu funcțiunea monetei, dera
facu parte din intermediulu circula-
toru. Băncile și cele-lalte institu-
țiuni analoge punu în lucrare me-
canismulu ingeniosu al acestor ef-
fecte. Bancherulu daru este celu mai
mare înlesnitoru și mijlocitoru în
operațiunile creditulu. Băncile daru
facu ca capitalele se să puse în
cea mai mare activitate posibilă, cea-
ce permite acelor ce posedu ase-
menii capitale a le da cu uă dobân-
dă mai mică fără a perde. Pe de
altă parte, capitalulu fiindu astă-
felu oferitu cu mai multă înlesnire
lucrătorilor de ori ce clasă, lucrulu
loru, munca lor devine mai sta-
torică și mai producătorie. Prin ur-
mare băncile, după cum dice pu-
blicitulu Th. Mannequin, înlesnescu
creditulu precumu creditulu înles-
nesce circularea avuției.

(Urmarea pe mâne).
Emanoil Protopopescu.
Licențiatu în dreptu doctore în științele
police și administrative.

NATIONALITATILE IN UNGARIA

ȘI SLAVII DE SUD (UGO-SLAVI)

(A vedu No. 40 la 19-20, 21 și 22 și 23 Aug.)

III.

Pentru a rezolva cestiunea naționalităților
în Ungaria, Maghiarii cată să părăsescă spi-
ritulu de propagandă netolerantă în folosulu
limbei lor care, în 1848, a ridicatu contra
loru tote populațiunile slave. Știu că noto-
leranța armată cu sabiă și focu a atinsu altă
dată în mai multe țeri soppulu ce și pro-
punea, daru astă-țiu nu mai are trecere. Toți
omenii timpulu nostru, chiaru, imă plăce a
crede, partisanii inoștrii, au devenit pre-

umani pentru ca întrebuițarea mijlocelor
nemilostive, singurile cari isbutesc, se mai
să âncă cu puțință. Ungaria are nevoia de
devotamentulu tuturor raselor cari locuescu
pe teritoriulu său. Dacă cea mai numerosă
din tote, aceea a Slavilor, sar împinge prin
măsuru nedibace într-uă ostilitate nereconci-
liabile, ori-ce rebelu esterioru ar pune în pe-
riclu existința țerii. Sa vedutu ce a costatu
pe Austria că a avutu contra iel ura Italia-
nilor și opozițiunea Ungurilor. Acestia tre-
buie mai alesu să renuncie da impune limba
loru. Ea are calități necomparabili; o recu-
noscu, daru se vorbesce duă pră mică grupă
de omeni, nu astă cunoscută în străinătate,
și nu se ține prin nici uă legătură de idio-
mele indo-germanice ale celor-lalte națiuni
europiane: sine matre, et sororibus, după
cumu a disu altă-dată unu scriitoru maghiaru.
Acea căroră nu le este limbă maternă nău
daru nici unu interesu a o învêța, și e forte
nedreptu a fi sili s-o studie.

Ungurii au pus, ni se pare, uă impor-
tanță esagerată în aceste cestiuni de idioma.
În Belgia, uă societate de literatură flamandă,
care a făcutu marș servioși cauzei selei luase
dreptu devisă: *de taal is gansch hat volk*,
limba este totă națiunea. Acestă maximă așia
de energicu este adevărată numai la incepu-
tulu unei mișcări naționale: ea încetăză da
esprime adevărulu cu cătu unu poporu înain-
tă. Limba, lucru materiale, simplă combi-
nare de sunete, cată se să numai unu mijlocu,
nu unu scopu. Cătu timpu este mijloculu
de a face se pătrunță instrucțiunea la unu
poporu, se-lu redice, se-lu lumineze, nu pote
face cine-va destule sacrificii ca s-o cultiveze
și să răspundescă întrebuițării; garu nu
trebuie se uățămă că scopulu este civiliza-
țiunea, adică, buna stare materiale, lumpline,
moralitatea tutora. Unu Chinezu care ar re-
cunoșce că limba sa maternă este unu reu
instrumentu alu cugetării, saru grăbi s-o
schimbe dacă ar fi cu minie. Germanii cari
emigrăză în America vorbescu îndată engle-
sesce, și copii lor sunu nisce perfecti
Lankes (Americani de nordu). Suntu ore de
plănu că au părăsit limba lui Goethe pen-
tru aceea a lui Shakespeare? Poporațiunile
pucinu numeroase cari vorbescu unu dialectu
deosebitu, ca Ungurii, Olandezii, Danezii, au
un desavantajulu evident: suntu isolate de
mișcarea generală a spiritelor, și ar ob-
serva-o îndată acestă, dacă cunoscința prea
generală a limbii germane și franceze nu i-ar
lega cu cele-lalte popore. De aceea a înțelegu
siliu ce se pune, din tote părțile ce se facu
predominantă marș limbii literarii, adică cea
franceză, italiană, engleză, germană și slavă.
Mă miru, uă mărturisesc, căndu vedu pe
Unguri prosciindu aceste limbi, ce se asicure
întrebuițarea exclusivă și gelosă a dialectu-
lu loru naționale. Acestă este uă greșală a
Ungurilor care se esplică însă prin resis-
tența ce au trebuitu se opună încălțirilor
curții de la Viena. Luptându contra Austria-
nilor, au fostu porniți a proscie limba lor,
daru înlocuindu-o cu cea franceză altă-dată,
eru acumu cu cea engleză, de căndu trebuie
se caute cine-va în Anglia exemple de liber-
tate politică. Astă-țiu căndu Ungurii n'au se
mai combată pe Austria ca să conserve in-
dependința lor, ar trebui se revină la limba
germană, și chiaru s-o învêțe în tote scolile
poporari, precumu se învêțe franțuzesce în
Olanda și în Germania, fără a crede nimicu
că se atinge naționalitatea printrăcestă. Mai
toți Ungurii vorbescu deșă nemșesce. Prin
acestă limbă potu întreține relațiuni cu restulu
imperiuulu, cu cele-lalte naționalități, cu știin-
ța europeană; este daru indispensabilu se-i
răspundescă cătu se pote mai multu cunos-
cința aprofundată.

În frumoasă sea carte asupra naționalităților
loru, ministrulu actualu alu instrucțiunii pu-
blice D. Eötvös, a arătat bine, ni se pare,
cumu trebuia se se rezolve acestu punctu
chiaru în limitele Ungariei. Elu radimite se
se împarță țera în cantone date cutării rase
a cări limbă oficială se se olărăscă de par-
lamentulu. Acestă, dice elu cu civentiu, aru
deveni odiosu întru celoru ce saru pretinde
sacrificiul. Mesura aru fi mai deosecutabilă
pretinținținea unde trăiescu amestecate popo-
rațiuni de origine diferită. Este mai bine se
se lasă acestu punctu la otărtrea administra-
țiloru locali. Comitatele, comunele, diferitele
culți voru alege limba ce vorbescu. Dreptu
egale pentru toți, să principiulu ce trebuie

se se consacra, și este lesne alu aplica în-
tr-uă țera așia de descentralizată ca Ungaria.
Cestiunea idiomelor ar fi pututu se se re-
dice asemenea în Elveția și în Belgia, căci
în Elveția se întrebuițeză trei limbe, fran-
cesă, germană și italiană, și două în Belgia,
franceza și flamanda sau neerlandeză. Pina
acumu nu sa prezentatu nici unu conflictu
seriosu, tocmai pentru că legea lasă pe să-
care liberu a întrebuița limba ce preferă.
Dacă una sau alta ar fi fostu obligatoriă,
dacă mai alesu puterile publice saru fi si-
litu se facă a predominu una dintr'insele con-
siderată ca oficială, naru fi țipsitu a se pro-
duce același antagonismu, același ostilități ca
șin Ungaria. La dieta Pestei, singura lim-
bă a cări întrebuițare este autorisată de
lege este cea ungurească. Acestă prescripțiune
este nepolitică și, ori ce aru dice Maghiarii,
cu totulu netrebuițosă. Proclamați liber-
tatea idiomelor, ce necuviință ar est dip-
trăcestă? Unu oratoru va întrebuița limba
germană detestată, să; daru totă lumea în-
țelegându-lu prea bine, discuțiunea nu va
suferie. Unii se voru exprima pote în ser-
besce sau în romănesce, ce se ducă la tri-
bună dialectulu loru naționale; daru cine va
avea unu scopu seriosu, și va voi, se eser-
cite uă influință asupra adunării, se va servi
învederatu cu idioma ce ce înțelegu. Cătu
adeveru procesulu-verbale, se se ia unu ste-
nografu care scie romănesce și serbesce, sau
său două stenografi și dispare ori ce difi-
cultate. În ședințele congresulu internațio-
nale ale științiloru sociali la cari amu asis-
tat, amu auțitu vorbindu-se pe rând lim-
bele franceză, italiană, germană, engleză, sla-
vonă și olandeză. Cei ce nu înțeleguț erau
lilpeși se, nu asculte, și nu era nici uă idio-
mă oficială care se umilăscă pe cele-lalte
cu prerogativele selei legal. În Belgia, de-
putații flamandzi au dreptulu a se servi în
parlamentu cu limba lor maternă; daru sili
că au avantajulu da vorbi două limbi cari
le deschidă intrarea, una a lumii latine, cea
altă a lumii germane, ei au bunulu gustu
da întrebuița pe aceea ce înțelegu cogeții
loru Waloni. Proclamați libertatea, suprimați
ori ce exclusiune, și acestă cestiune, care
a făcutu se curgă valuri de sânge, care era
apropo se cauzeze perderea Ungariei, se va
reduce la uă simplă afacere de curtenii care
întră pârbați cumu trebuie și luminați, se va
regula îndată.

1) În limba română n'avem uă nevoie a demus-
tra erorea acestei aserțiuni, mai cu seamă acum
cându toți vedu ce se caie mergă Ungurii.
(Nota Redacțiunii.)

Angliei sau Rusiei, ci în ale Ungariei, și că
ștrșitul ce va avea, va altera de politica
urmată în privința Croației. Acestu punctu
este așia de importante pentru Europa în-
tregă în cătu merită ore cari desvoltări.
(Urmarea pe mâne). *Emile de Laveleye.*

DISCURSULU LUI S. BARNUȚIU

DIN 14/2 MAIU 1848,
de relațiunile Românilor cu Ungurii
și de libertatea națională.

(A vedu Romanulu de la 13 și 14 Augustu.)

Eca ce voiescu Ungurii, și care e scopulu
loru. Pina în 15 Martiu âncă nu șiau ce se
facă, pentru că le erau legate mâinile și pi-
ciorele de cabinetulu din Viena, și putea
purcede în contra Croaților și a Schiallor
cumu doriau, nu puteau apuca tote mijlocele,
care erau de lipsă la acestu scopu: acum
au ministeriulu lor, acesta cunoșce mijlo-
cele; și potu dice, că loculu primu între
mijlocele acestea lu ocupa Uniunea — nu e
de lipsă a mai adauge, că „Uniunea Ar-
dealulu cu țera ungurească,” pentru că
cuvântulu acesta se înțelegu de sine. De ai
întreba pe vrunu Unguru, ce este Uniunea:
sar mira de nescința-ți, și dacă ai mai în-
treba și-ar răspundu, că Uniunea e fericierea
înșă-și, Uniunea e cornucopia, care cuprinde
tote bunătățile pământesce; cine are Uniunea,
are tote; Uniunea ne dă tote; pentru aceea
de acestu cuvântu misteriosu suntu pline tote
gazetele; Uniunea e materia de conversațiune
în tote cercurile societății; Uniunea e scrișă
pe toți pereții; flamura Uniunii e plantată pe
case, pe biserică și chiaru și pe carele că-
lătorilor.

Eu însă cu tote aceste nu suntu mulță-
mitu cu Uniunea, nici nu mă răpescu de
bucuria cea universală, ci vreau se cercu cu
deamuruntulu ce este Uniunea pentru Un-
guri? și ce este Uniunea pentru Români?

Se se ține de întrebarea primă, *ce este*
Uniunea pentru Unguri? acesta o pote
unșce să-cine, fără se să politicu, scimă
toți, că Ungurii vreau se facă țera un-
gurească din pământulu Ardealulu: vreu, ce se
nu mai să *doue patrie unguresce* și
ci se se facă din amândou *una patrie un-
gurescă mare*. Ungurii simtă, că proprie-
tatea, care și-au arogat puă acumu asupra
pământulu Românilor, nu stă pe temelii
scurti: pentru că din dreptulu rebelulu
cuceritoru, nu se nasce proprietate, ci numai
posesiune, pina se simte în putere națiunea
subjugată, ce se scuture jugulu. Astă bine
o știu Ungurii; ei știu, că maurii nici în
100 de ani nu și-au câștigat dreptu asu-
ra Ispaniei; pentru aceea a vreau acumu a
știgi proprietatea, care în adevăr nu
vutu-o pina acumu; prin urmare vreau a
pleca pe Români, ca se-și de din mâni
proprietatea părintescă, bunelatea cea adevărată
pentru nisce bunetăți păruțe și înșelătore,
âncă pina-acumu numai urmele tiraniei un-
guresce suntu țipărite pe pământulu Româ-
nilor, ce și pe fețele lor; dreptulu lor nu
e intabulat nicăiri: cu Verböczi, cu Apro-
batale și diplomațele regiloru, Ungurii nu
potu proba proprietate asupra pământulu
loru națiuni, fiindu că aceste, ca nisce do-
cumente fabricate de Unguri pe partea lor,
său putere înainte judeciulu umanității;
său dacă i-aru putea pleca pe Români la
unune, atunci învoirea Românilor le-aru
da documentu nouu, cu care și-aru consolida
posesiunea, celu pucinu âncă pe ore căle
sute de ani, nu pentru totu deuna, fiindu
că nici uă generațiune n'are dreptu, ca se
pună jugulu pe grumazii generațiunii viitoră.

1) În limba română n'avem uă nevoie a demus-
tra erorea acestei aserțiuni, mai cu seamă acum
cându toți vedu ce se caie mergă Ungurii.
(Nota Redacțiunii.)

și de atunci pînă astăzi o ține, o apără și o cultivă cu multă sudore și ostenețe. Deci eu zic, că nici unu Român nu poate fi cu nepăsare, cîndu este întrebare: alu cui se fiă pămîntul ăsta? care pînă acum a fost alu Românilor, nu ne este totu una, și nu ne pte fi totu ăla, ori se fiă alu Românilor, ori alu Ungurilor, și apoi Românil era se fiă numai tolerați în pămîntul lor. Prin urmare, înțelesul celu adevăratu alu întrebării acestia: *se fiă Uniune se se nu fiă?* este: *se ne dăm pămîntul nostru Ungurilor, se se nu-l dăm, se ne vindem țera Ungurilor se se nu o vindem, se fim și de aci înainte numai lipiturile altor națiuni, se se fim liberi?* Ce va responde adunarea la aceste întrebări, ce va responde totu poporul român, cîndu ar fi de faci?

Sciu eu ce zic patronii unionei, că adică, Uniunea nu numai că nu ie proprietatea de la nimine, ci din contra, voiesc se facă proprietari și pe acei, cari pînă acum nu erau. La acesta eu observ, că Ungurii numai lor și dau proprietatea: care se faci că o dau Românilor; pentru că în ora cîndu se va prochiama unionea, stergîndu-se servitutea, se voru sterge totu uădă și națiunile, afară de cea ungurescă? numai acesta va rămănea viuă și proprietăria înaintea legii, și proprietatea națiunilor omorite prin lege va servi Ungurilor de spese pentru îngropăciunea acestor națiuni. De artu voi Ungurii se de îndărăt proprietatea la domni cei adeverați, precum se lauda că o voru da: atunci aru recunoșce mai înțel și existența națiunilor, cari locuesc împreună cu ei, căci aceste sunt domni cei eminenți ai pămîntului, că cele ce sunt nemuritoare, apoi individele omenilor muritori; ci Ungurii nu vrea să scia nimica de alte națiuni afară de cea ungurescă, prin urmare nici de proprietatea altor națiuni afară de a celei unguresci; așa dar, cîndu se faci, că dau proprietate individelor, atunci intrădeveru jelu de la națiuni, și faci donațiune nouă națiunii unguresci cu proprietatea Românilor și altor națiuni.

Se considerăm dreptu acea-a, că unionea dă Ungurilor una țera înțegă, fără de nici uă osteneță; că Ardealul e patria auru și a metalelor nobili, cari voru curge tote în punga națiunii unguresci; că sarea și tote bunătățile patriei noastre voru adauge tesaurul Ungurilor și pauperitatea românilor; ăra feciorii Românilor voru forma legiuni, care se voru bate pentru gloria celor ce le-au sters numele celu gloriosu, și i-au boțezat pe nume barbaru; că patria noastră e cetate încungurată de la natura cu murii compliți, fără de cari Ungurii de pe câmpiele Panoniei sunt espuși la tote atacurile inimicilor, ca nisce lepuți pe șes; că tîindu-se Ardealul de cătră Statul ungurescu, acestu a rămăne ca unu omu fără de picioare, ciungu și desfiguratu, de nu pte se se misce mai alesu cătră Moldova și România, ca se le coprinde; că dacă nu se face unionea cu Ungaria, se rumpe legătura, care lega pe Ungurii din Ardealu cu cei din Panonia, și atunci Ungurii din Ardealu fiesc că se voru stinge pe încet, fiindu tăiată comunicațiunea lor cu creeri ungurismulu din Panonia: din contra, dacă se face unionea, națiunea ungurescă cea mică mai cresce cu unu milion și jumătate de Români și cu ve două sute mil de Sași, pe cari i face unguri unionea îndată cum se va prochiama; se considerăm în urmă, că afară de emolumintele acestea, unionea le dă Ungurilor uă putere nemărginită peste Ardealu, de a pune legi, de a comanda, de a administra țera numai în folosul națiunii unguresci, fiindu că după unione legea nu va mai cunoșce alte națiuni; se le considerăm aceste tote bine, și vomu afla, *ce este Uniunea pentru Unguri*, și pentru ce i acceptă ția mai tare, de cătră imperatoarele oștei ția de triumful

Ce este Uniunea pentru Români? Decă ne aducem aminte, ce au folosit românilor tote unione de pînă acum, politice și religioane, și vomu considera, că și unionea cea de acum numai spre binele ungurilor se urdesce, putem prevedea, ce va fi unionea pentru Români. Cu tote acestea se oceretăm ce va mai cu deamăntul, ca se vedem și se ne convingem, că suplu larva

libertății și a frăției cu care ni se înfățișă unionea, ea nu acopere pentru noi libertate, nici frățietate; ci numai servitute și uă țera selbatică, care mîncă națiuni.

Eu zic, că libertatea cea adevărată a ori cărei națiuni nu pte fi decătră naționale. Care omu nu se va simți vătămătu pînă la animă, dacă lu vei opri se nu vorbescă, pe unulu pentru că la făcutu natura mai tîrziu, pe altulu mai răpede la vorbă, pentru că la făcutu natura Ungur, pe altulu Sasu; dacă lu vei opri se nu umble, pe unulu pentru că are mersu mai linu, pe altulu, căci pașiesc mai răpede de cătră alți omeni; ore nu li se va turbura țera, cîndu și va auzi unulu: taci tîrziu, altulu: taci mîra de vîntu, altulu: ține-ți gura ungure, sasule, etc. Intrădeveru toți voru țera de mînie, pentru că totu omulu are voia se vorbescă, și se mergă cumu i-a datu natura și cumu pte; și cîndu ia atacat libertatea aceia, ia-i vătămătu totu duă-dată sentimentulu de onore, adecă: libertatea ori-cărui omu o legată de persoana lui cu cea mai strînsă legătură, e proprietatea lui cea mai personale, și pte tipulu persoanei fiă-cărui omu, așa în cătră nimeni nu se misca, cugetă, nu vorbesce, nu umblă, s. a. de cătră fiă-care în formele selo. Acum se trecem de la persoana omulu la persoana națiunii, care încă are personalitate, căci dacă e dreptu, ca persoanele nu și pierd natura cîndu se legă întrunulu corp naționale cu limba și datini comune, și ecă că totu acea-și omu fi constrinși a țice și de națiune, ce țicem duă persoana singură: că libertatea națiunii încă e legată strînsu cu persoana ei, ca și a persoanelor fiesc, dacă nu mai strînsu; libertatea națiunii încă pte tipulu națiunii, cumu pte libertatea personale tipulu persoanei omulu; națiunii încă i-a datu natura forme precum persoanelor fiesc; cu persoana națiunii duă-dată se nasce și libertatea ei ca și a persoanelor singurate, și cu persoana d'impreună se ținge; totu ce ajutu și împedica persoana, ajutu și împedica libertatea națiunii; totu ce lășese libertatea, acea-a cresce prețulu și înălța demnitatea națiunii; cu cătră și prețiesc mai multu persoana sea ori care națiune, cu atătu își prețiesc mai multu, cu atătu își iubesc mai fehbinte libertatea, și cu atătu are mai mare precie și respectu înaintea ginților. Face și suferă lucruri mari pentru onore, nu suferă nici unu scăjămăntu din libertatea sea, pentru că ea simte, că fără de libertate nu e onore pe pămîntu, și viața națiunii fără onore, e mai amară de cătră mîrtea, pentru libertate și pune averea și viața, libertatea e corda animii ei cea mai personale, proprietatea ei cea mai națională, anima ei, sufletulu ei, ornamentulu ei.

Ce ar face Ungurii, cîndu le-ar cuvînta încă uădată de pe tronul imperatulu Iosif în tipulu următoru: Unguriloru acum este epoca libertății, eu am pus filosofia ca se fiă dătoru de legi în împărăția mea, și liberi toți, vorbiți ce vreți, însă numai nemțesce; redicați-ve școle și învețați, însă numai nemțesce: rădicați-ve teatro și tipografi, faceți și tipăriți ce ve place, însă numai nemțesce; lepădați-ve portulu naționale și limba voastră cea necultă, pentru că așa cere unionea și saluta Statulu, ca se fiă numai uă limbă în școle și în teatro, în case și în piață, în biserică și la judecie; ore naru redica Ungurii ăra-și furci, ca se spîngure portulu nemțescu, cumu au făcutu după mîrtea imperatulu Iosif? Ce ar țice și cumu saru purta Germanii, cîndu i-ar face altu Napoleone Bonaparte, ca se-și lapede limba cea aspră, și cîndu le-ar impune, legi, guvern și datini francosi, fire-aru aceste cătră de liberali chiaru și pînă la gradulu celu mai înaltu republicanu? cumu sar mulțumii cu rusismulu cabinetelo, dictele și Universitățile de Pesta pînă la Berlin și Gotinga, cîndu i-ar constrînge Rusulu pe Unguri și Germanii la limba și religione ortodosă, apoi se-lu înbrace de uă sută de ori mai liberalminte de cătră e îmbrăcatu magiarismulu? Acum închipuiți-ve, că vinu nisce deputați de la dieta ungurescă în mijloculu acestei adunări și incepu a cuvînta în tipulu următoru: Români astă-ți e ția libertății tuturor, pentru voi încă sunt puse scaune la masa libertății, veniți, ședeți și voi judecatori de la comitate, pînă la cancelaria de curte, și luați parte la tote onorile po-

litice și militare, însă numai cei ce sciți unguresce, ca Ungurii dăscuți; acum e ția dreptății pentru toți, veniți toți cei asupriți și daunați de luați dreptate estină și răpede, însă vedeți, ca se fiă scrise instanțele unguresce, și se luați totu-dauna cătră unu unguru lîngă voi, ca se vorbescă pentru voi la judecatoru, pentru că sciți, că mama noastră cea dulce, patria comună, nu mai suferă în județe altă limbă fără numai cea ungurescă, nici se i se glîngă cine-va fără numai cu lacrimi unguresci; astă-ți e ția luminei, școlele țere sunt deschise și pentru voi, nu ca înainte de imperatulu Iosif; învețați drept acea-a toți, și ve luminați, însă numai unguresce, pentru că așa cere unionea Statulu nu ve întrebă, dacă saru ala Români cari se accepte vrău derogatorie, în care vedu, că le caută se lucre în contra națiunii selo pentru că vîndători au fostu la tota națiunea și voru fi; nu ve întrebă, dacă voru merge Români la judecatoru, cîndu voru vedea dreptate legată de limba ungurescă, și la școlele unguresci, cîndu va fi acceptat la luminarea cu limba ungurescă; ci ve întrebă, ore este acea-a libertate, care legă onorile țere numai de uă limbă în țera acea-a unde sunt mai multe limbi, ore droplate e acea-a, care o face Statulu numai celoru ce sciți unguresce, lumina adevărată e acea-a, de la care opresc Statulu pe toți cei ce nu sciți unguresce? eu zic, că acesta nu e libertate nici dreptate, ci este uă calamitate mare pe acele popore nefericite, cari au căduț în astă grăpă întunecată, ce pte numele de Statu.

(Va urma). (Federațiunea).

D-lui Redactoru alu diariulu ROMANULU.

Domnule,
Simțindu-mă datoru a responde articolulu D. Cr. Iónnin, prof. primaru din cl. II cursală col. galbenă, publicat prin stimabilulu d-văstră țiaru din 20 ale corentei, ve rog se bine-voiuți, în interesulu adevăratu, a publica următoarele linii:
D. Iónnin țice că d-nu ministru alu instrucciunii publice este suveranu în alegerea sea.
Dacă d-sea ar fi citit mai cu atențiune, ar fi vedutu că eu nu mi-am permis a nega droptulu ce are d-nu ministru după lege; ci am țis că cumu nu ma onorat și domnia-sea cu încrederea, că 20 din colegii mei?
Onorabilulu d-nu D. Gusti, actualulu ministru de culte și instrucciune publică, li dătozez multu respectu și recunoștință, căci întrua afacere a mea, din anul espirat, a judecatu cu multă prudență și imparțialitate, făcendumi dreptate. Basat și pe acesta mi-am exprimat mirarea mea în privința numirei d. I. Iónnin cu voturi mai pucioe.
Cătră pentru espresune rostită de d. I. Iónnin de incapabile da susținea mandatul în facia onor. consiliu generalu, singuru o aprobă prin demisionarea sea din această onorabile funcțiune, pentru caro naru fi primitu nici uă plată.

Mai țice d-sea că mandatulu a fostu făcutu cu precipitațiune s. c. l. La acesta li respondu că numai d-sea o capabile se nega a două și cea-a ce a suptu-somnatu cu uă ția înainte.
Mai adaugă că suptu-scriitoru acelu mandat recunoscu înseși acele defectuosități pentru că convenisera, se se recunoșcă spre altu modifița îndată ce sar da denumirea.
Acesta nu e esactiu, căci eu ca unulu ce am posedat mandatulu, nam întemplat de la nimeni uă asemenea propunere. Numai d-sea pte că a cugetat la acesta, după ce sa numit delegatu.
D-nu Iónnin a dobîndit vaturile colegiloru sei prin propunerea Art. 1 Rotarea pe care astă-ți li negă.
D-sea mai țice la fine, că spre a pune unu capetu acestor în crimă nedrepte demisionăz.
La acesta li respondu că se faci bine a mai da uă dată lectură articolulu meu, și va vedea de va judeca cu sânge rece, ca nu am făcutu nici uă în crimă, ci numai am declarat gvințele d-sele de incapabile da susținea mandatulu, pe care prin respunsulu d-sele, le aprobă țicendiu că nu pte sta în consiliu vis-a-vis de asemenea celebrițați etc.
D. Iónnin o cunoscutu că fostu libraru de onorabili comercianți, cătră și ca profesore primaru de colegii sei. Opiniunea deja e for-

mată, și e de prisosu se mai respondu pe viitor. Cîndu sunt sapte, sunt de prisosu vorbele.
Primiți ve rog asigurarea inaltei stime ce ve păstrezi.
E. Becarian.

PARTEA COMUNALE.

PRIMARULU COMUNEI BUCURESCII.

REGULAMENTU

SERVITORI.

CAPITOLULU I.

Obligațiunile servitoriloru de ambele sexe.

Art. 1. Servitoru se numescă ori cine și îngajază serviciulu cu uă plată ore care ce se numesc salariu se simbric. Intre acestia însă nu intră și ucenicu se calfele de industriași și meseriași.
Art. 2. Totu individulu bărbatu se femeie, fiă pămîntenu fiă străinu care ar voi se faci pe servitoru suptu ori ce denumire, cu anu și cu luna, va fi datoru a se înscrie la biuroulu instituitu la prefectura Poliției.

Cei ce nu se voru supune acestel obligațiunil, se voru aduce de agentii polițienesci, cari nu voru permite nici unuia a sta prin locuri publice, solicitendu stăpănu.

Art. 3. Ori-ce servitoru de ambele sexe, este datoru ca în terminu de uă lună, după publicarea acestel regulamentu, se se presinte la biuroulu respectiv, spre ași lua câte uă condicuță după forma aci aneacsată.

Art. 4. Această condicuță i se va libera de biuro, numai după ce servitorii de ambele sexe, străinulu se pămîntenu, voru da garanții pentru nedosirea lor.

Art. 5. Fiă-care servitoru, primindu-și condicuța, va plăti, celu cur lăfă pînă la lei 18 și 52 bani pe lună (adică lei 50 vechi), bărbatul lei duoi și 52 bani, se trel sfaști, și femea 1 leu și 68 bani, se trel sfaști. De la lei 18 și 52 bani, pînă la 37 lei și 3 bani (adică 100 lei vechi) bărbatul lei trel, ban 36, se trel patru sfaști, și femea lei 2 și 52 bani, se trel sfaști. De la 37 lei ban 3, în susu, pentru fiă-care 18 lei și 52 bani mai mult, câte 84 bani (seu unu sfaști) și pentru bărbatu și pentru femeia.

Visele de permutațiune adică: de trecere de la unu stăpănu la altulu, se voru plăti cu precieulu jumătate alu condicuțiloru din moș cumu s'a otăritu mai susu.

Art. 6. Ori care va garanta pentru persoana unu servitoru, va avea în vedere că, esta responsabil pentru densulu ori unde sar afla servind adică: în Capitală seu eșitu în provinția, servitorulu însă în acestu casu de plecare din Capitală, va fi datoru ași visa condița la biuro.

Acastă visă nu se va putea da de cătră unu consimpimentulu garantulu seu cu uă altă garanția speciale.

Art. 7. Ori ce servitoru de ambele sexe, pămîntenu seu străinu, la intrarea în serviciu este datoru a încredința condicuța în păstrarea stăpănulu la care va sta în totu timpul serviciulu, și despre care este responsabilu stăpănu, ăra voindu a eși din serviciulu în care se află, este datoru a încunoscița cu 15 zile înainte, pe stăpănu seu și vice-versa.

Art. 8. Toți servitorii căși esu din serviciu, sunt obligati a se presinta, în terminu de 48 ore, la biuroulu respectiv, ca se presinte condicuța și ca se declare de mai voiescu a fi servitoru seu nu, pentru

ca, în casu d'antelu se se trecă în condica destinată pentru recomandațiune la vrănu stăpănu, și în celu d'altu douilea a garanta mijlocele selo de viețuire. Dacă însă vre unulu fără motivu bine fondatu va refusa pentru a două ora ocașiunea ce i se va presinta da se stabili la stăpănu seu nu va putea se constata mijlocele de viețuire va fi considerat ca vagabond și se va trimite justiții.

CAPITOLULU II.

Inlaturirile stăpănilor.

Art. 9. Nimenea nu pte primi în serviciu seu ori ce servitoru, care nu va avea condicuță în condițiunile prevedute prin acestu regulamentu.

Art. 10. Stăpăni sunt obligati se noteze în condicuța, conduita servitorulu la eșirea sea din serviciu, și servitorulu nu va fi creditu nici uă dată că a perditu condicuța, fără a proba acesta prin înscrisa declarațiune a stăpănulu în care ărașt va nota conduita sea.

Art. 11. În casu cîndu unu servitoru ar fugi din serviciu, stăpănu seu este datoru în 48 ore, a încunoscița la biuro, presintindu și condicuța ca prin garantulu seu se se pte găsi cătră se va putea mai curēndu.

Art. 12. Ori care stăpănu seu servitoru, va contraveni dispozițiilor acestel regulamentu, va fi trimis, înainte justiției, după ce mai antelu îndată agentii polițienesci va constata contravențiunea.

CAPITOLULU III.

Administrarea servitorilor.

Art. 13. Pentru esecutarea acestel regulamentu, se institue unu singuru biuro la Prefectura Poliției, și se desființă tote cele particulare constitite de prejudiciose administrării servitorilor.

Art. 14. Personalulu acestel biuro, se va compune în modul următor:

- a). Unu șefu care va păstra banii, dăndu garanția suficientă cu apunțamente lunari de lei nooi 220
- b). Două adjutore, idem, unulu 160 320
- c). Două copisti, idem, unulu lei nooi 90 180
- d). Șese agentii de serviciu uniformati. 1)
- Din cari doi cildri, cu apunțamente lunare, unulu 74 148
- e). Patru pedestrii, idem, unulu 55 220
- f). Pentru cheltuiala cancelariu pe lună 55

1,148

Art. 15. Totu venitul ce va produce plata condicuțelor, se va verra la fiă-care finitu de lună în casa municipală, și totu această casă va plăti cheltuielile prevedute la art. 14, precum și confecționarea condicuțelor.

Art. 16. Registrele pentru ținerea acestel comptabilități, se voru da de Primăriu.

Dispoziții Transitorii.

Art. 17. Toți servitorii și servitorele, ce voru fi avăndu condicuțe conformu regulamentelor precedentel, voru fi obligati a presinta la biuro în termen de uă lună, condicuțele lor spre visare, fără nici uă plată, servindu-se cu dinsele pînă la finele anulului curențu.

Acestu regulamentu, sa votat și sa adoptat de consiliulu Comunalu, în ședințele selo de la 28 Iuniu, 24 Iuliu și 16 Augustu 1868, sa aprobatu de d. ministru de Interne prin adresa cu No. 13,710.

Primarul: C. Panait.

1). Uă șapca de piele neșă, uă tunică postavă civit, pantaloni seri, cizme, centronu de piele neșă și sabie, Mantă cavană,

